

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2023 р.

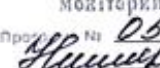

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ:
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «Я-СТУДЕНТ»

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 0562/23

(підпис) (протокол, номер)

« _____ » 2023 р.

Київ – 2023

Розробники:

Обловацька Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Обловацька Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.

Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20²¹/20²² н.р. (Орел Л.В.). «26» 08 20²¹р., протокол № 1

на 20²²/20²³ н.р. (Л. Орел). «14» 08 20²²р., протокол № 1

на 20²³/20²⁴ н.р. (Т. Власова). «01» 09 20²³р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Університетські студії		
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	2 / 60	
<i>Курс</i>	1	1
<i>Семестр</i>	1	1
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2	2
<i>Обсяг кредитів</i>	2	2
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	60	60
<i>Аудиторні</i>	28	8
<i>Модульний контроль</i>	4	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	28	52
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Залік
Змістовий модуль «Я-студент»		
<i>Курс</i>	1	1
<i>Семестр</i>	1	1
<i>Обсяг кредитів</i>	1	1
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	30	30
<i>Аудиторні</i>	14	4
<i>Модульний контроль</i>	2	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	14	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – допомогти студентам-першокурсникам швидше увійти в нове для них навчальне середовище, подолати організаційні труднощі першого року навчання, розкрити свої найкращі якості.

Завдання:

- Узагальнити та розширити знання студентів про навчальне середовище вищої школи;
- Визначити основні особливості кредитно-модульної системи навчання;
- дати цілісне уявлення про становлення Болонського процесу;
- навчити вільно орієнтуватися в методах і прийомах роботи з інформацією.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Практична робота в Центрі Юридичної деонтології

Заняття в Центрі з дисципліни «Університетські студії: Я – студент» проводяться на основі раціонального поєднання активних форм і методів навчання з урахуванням майбутньої практичної діяльності студентів.

Зміст заняття включає короткочасне опитування студентів з контрольних питань теми, що вивчається, та самостійне, під керівництвом викладача, виконання ними практичного завдання згідно запропонованої фабули.

Під час занять в Центрі з дисципліни «Університетські студії: Я – студент» кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію, яка містить аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю працівників юридичної сфери.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загальної дискусії, вирішення практичних професійних ситуацій.

Метою занять в Центрі є поглиблення й закріплення теоретичних знань, одержаних студентами на лекціях і за підсумками самостійної роботи. Під час їх проведення студенти повинні:

- формувати вміння оптимально взаємодіяти в студентській групі як різновиді соціально організованої групи людей,
- дотримуватися корпоративної культури.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Мій університет						
Тема 1. Мій університет	3	1		1		1
Тема 2. Я – студент грінченківець	3	1		1		1
Тема 3. Кредитно-модульна система	3	1		1		1
Тема 4. Організація навчання	3	1		1		1
Разом	12	4		4		4
Змістовий модуль 2. Особливості навчання студентів						
Тема 5. Інформаційне середовище університету	4	1		1		2
Тема 6. Особливості роботи в команді	4	1		1		2
Тема 7. Саморозвиток та самовдосконалення студентів	8			2		6
Модульний контроль	2					
Разом	18	2		4		10
Усього	30	6		8		14

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Мій університет						
Тема 1. Мій університет	6	1		1		4
Тема 2. Я – студент грінченківець	4					4
Тема 3. Кредитно-модульна система	4					4
Тема 4. Організація навчання	4					4
Разом	18	1		1		16
Змістовий модуль 2. Особливості навчання студентів						
Тема 5. Інформаційне середовище університету	2					2
Тема 6. Особливості роботи в команді	3	1				2
Тема 7. Саморозвиток та самовдосконалення студентів	7			1		6
Разом	12	1		1		10
Усього	30	2		2		26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мій університет

Тема 1. Мій університет

Ідея університету, Піфагорійський союз, Академія Платона, квадривіум, Лікей, сисситії, симпозиум, Мусейон Птолемея, Болонський університет, курси Київського навчального округу, Вищі трирічні педагогічні курси імені Б.Д.Грінченка, Київський міський інститут удосконалення вчителів, Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів імені Б.Д.Грінченка, Київський міський педагогічний університет імені Б.Д.Грінченка, Київський університет імені Бориса Грінченка, Гуманітарний інститут, Інститут суспільства, Педагогічний інститут, Інститут мистецтв, Інститут людини, Інститут післядипломної педагогічної освіти, Університетський коледж, прапор Університету, гімн Університету, письменник (поет, прозаїк, драматург, перекладач), лексикограф, етнограф-фольклорист, громадський діяч.

Рекомендовані джерела: [1, 10-18]

Тема 2. Я – студент грінченківець

Студент, студентство, соціальний статус студента, самооцінка, професійне самовизначення, особливості діяльності студентів, права та обов'язки студентів, студентська академічна група, лідер, об'єкт, суб'єкт навчально-професійної діяльності, мета діяльності.

Рекомендовані джерела: [1, 16-23]

Тема 3. Кредитно-модульна система

Болонський процес, Європейська культурна конвенція, Європейська кредитно трансферна та акумулююча система, кредит, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента, лекція, заняття (семінарське, практичне, лабораторне), індивідуальна робота студента, індивідуальне навчальнодослідницьке завдання, дипломна, магістерська роботи, модульно-рейтингова система оцінювання знань.

Рекомендовані джерела: [1, 11,13,63]

Тема 4. Організація навчання

Комунікація, аудіювання, усне та писемне мовлення, ситуація спілкування, монолог, діалог, полілог, виступ, промова, доповідь, дискусія, диспут, читання (ознайомлювальне, вивчальне, вибіркоче), тематичні виписки, тези, конспект, есе, реферат, письмові творчі роботи, список джерел.

Рекомендовані джерела: [1, 60-69]

Змістовий модуль 2. Особливості навчання студентів

Тема 5. Інформаційне середовище університету

Інформаційне суспільство, інформаційне середовище, навички XXI століття, електронні ресурси, портал Університету, електронний каталог, електронне навчання, інституційний репозиторій, Вікі-портал, електронне тестування.

Рекомендовані джерела: [1, 62,63]

Тема 6. Особливості роботи в команді

Команда, командна взаємодія, студентська група, підструктури студентської групи, корпоративна культура, проблемна ситуація, групове рішення, проектне завдання, лідер.

Рекомендовані джерела: [1, 40-47]

Тема 7. Саморозвиток та самовдосконалення студентів

Життєві цілі, професійний розвиток, модель професіонала, особистісне та професійне самовизначення, самооцінка, саморозвиток, самоорганізація, успіх, термінова справа, організація часу, контроль власних потреб.

Рекомендовані джерела: [1, 50,64]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
4	Робота на практичних заняттях	10	2	20	2	20
5	Виконання модульної контрольної роботи	25			1	25
6	Виконання тестового контролю	10	1	10	1	10
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	39	-	63
	Разом		102			
	Коефіцієнт		0,98			
	Підсумковий бал		100			

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	1	1		
2	Відвідування практичних занять	1			1	1
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
4	Робота на практичних заняттях	10	1	10	1	10
5	Виконання тестового контролю	10	1	10	1	10
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	26	-	26
	Разом		52			
	Коефіцієнт		1,92			
	Підсумковий бал		100			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Завдання, що виносяться на самостійне опрацювання

1. Розробити кросворд на тему: «Борис Грінченко».
2. Вивчити напам'ять гімн Університету.
3. Підготувати інформацію до 10 слів Словника Бориса Грінченка.
4. Написати есе «Музей Бориса Грінченка»

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.

15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Університетські студії: Я-студент» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі заліку з дисципліни «Університетські студії» здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів: «Я-студент», «Лідерствослужіння».

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 30 год., із них: лекції–6 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 2 год., самостійна робота – 14 год..

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I. Мій університет (39 б)				Змістовий модуль II. Особливості навчання студентів (63 б)			
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б)</i>		<i>Л2 (1 б)</i>		<i>Л3 (1 бал)</i>			
Семінарські заняття(бали)		<i>С1 (11 б)</i>		<i>С2 (11 б)</i>		<i>С3 (11 б)</i>	<i>С4 (11 балів)</i>	
СР (бали)	<i>5 балів</i>				<i>5 балів</i>			
Поточний контроль (вид, бали)		<i>Виконання тестового контролю (10 б)</i>				<i>Виконання тестового контролю (10 б)</i>		<i>МКР I (25 балів)</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>							

для заочної форми навчання

Разом: 30 год., із них: лекції–2 год., практичні заняття – 2 год., модульний контроль – 2 год., самостійна робота – 14 год..

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I. Мій університет (26 б)				Змістовий модуль II. Особливості навчання студентів (26 б)			
Лекції (бали)	<i>Л1 (1 б)</i>							
Семінарські заняття(бали)						<i>С1 (11 б)</i>		
СР (бали)	<i>5 балів</i>				<i>5 балів</i>			
Поточний контроль (вид, бали)		<i>Виконання тестового контролю (10 б)</i>						<i>Виконання тестового контролю (10 б)</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>							

8. Рекомендована література:

Базова

1. Я — студент : навч. посіб. / За заг. ред. Огнев'юка В.О. зі змінами. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 216 с.
2. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я — студент» / За заг. ред. Огнев'юка В.О. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 84 с.

Допоміжна

3. *Бацевич Ф. С.* Основи комунікативної лінгвістики : підруч. / Ф. С. Бацевич. К. : ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
4. *Белова Л. О.* Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики / Л. О. Белова. Х. : Вид-во НУА, 2004. 264 с.
5. *Бойчук О.* Студент у суспільстві знань — зарубіжний погляд / О. Бойчук // Науковий світ, 2004. С. 20–27.
6. *Ботвина Н.* Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. посіб. / Н. Ботвина. К. : АРТек, 1999. 264 с.
7. *Булах І. С.* Психологія особистісного зростання / І. С. Булах. — К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 338 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
9. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. [Авт. колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин]. К. : Освіта, 2004.
10. *Грінченко Б.* Листи з України Наддніпрянської / Б. Грінченко. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.litopys.org.ua/>
11. *Дзвінчук Д. І.* Психологічні основи ефективного управління / Д. І. Дзвінчук. К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2000. 280 с.
12. Довідник з історії України / за ред. І. Підкови та Р. Шуста. К. : Генеза, 1993.
13. *Євтух М. Б.* Методологічні засади розбудови особистісно-орієнтованої навчальної діяльності у вищій школі / М. Б. Євтух // Філософія освіти XXI століття: Проблеми і перспективи : зб. наук. пр. К. : Знання, 2000. С. 42
14. *Журавський В. С.* Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В.С. Журавський. К. : Видавничий дім, 2003. 413 с.
15. *Занюк С.* Психологія мотивації : навч. посіб. / С. Занюк. К. : Либідь, 2002. 304 с.
16. Брайан Трейсі Зроби це зараз. 21 чудовий спосіб зробити більше за менший час. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2022. 112 с.
17. *Зарицький М. С.* Стилїстика сучасної української мови : посіб. / М. С. Зарицький. К. : Сатсанта, 1999. 88 с.
18. Звід пам'яток історії та культури України. Київ. Кн. І, ч. І. К., 1999. С. 296.
19. Історія української культури : у 5-ти томах. К. : Наук. думка, 2001.
20. *Караман С. О.* Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. / С. О. Караман, О. А. Копусь, В. І. Тихоша. К. : Літера ЛТД, 2010. 480 с.
21. *Касьянов Г.* Українська інтелігенція на рубежі XIX—XX століть. Соціально-політичний портрет / Г. Касьянов. К., 1993.
22. *Ковалинський В. В.* Меценати Києва / В. В. Ковалинський. К. : Київ. 1998. 528 с.
23. *Ковальчук В. В.* Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук. К. : ВД «Слово», 2009. 240 с.
24. *Ліфаєва Н. В.* Психологія особистості : навч. посіб. / Н. В. Ліфаєва. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 240 с.
25. *Лозниця В. С.* Психологія менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / В. С. Лозниця. — К. : ТОВ «УВПК „ЕксОб”», 2001. 512 с.
26. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков; відп. ред. М. Ф. Степко. К., 2004.

27. Мрії, вистраждані життям... : до 145-ї річниці з дня народження Б. Д. Грінченка : кол. монографія (удвох част.) / В. О. Огнев'юк, Н. М. Гупан, Н. П. Дічек [та ін.]. К. : КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2009. Ч. 1. 260 с.; Ч. 2. 186 с.
28. *Нагорний Б. Г.* Студентство і сучасність / Б. Г. Нагорний, М. Л. Яковенко, А. В. Яковенко. К. : Арістей, 2005. 160 с.
29. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія / За заг. ред. акад. Н.Г. Ничкало, акад. І.Ф. Прокопенка. Київ, Харків : Інститут освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020. 544 с.
30. *Паніна Н.* Молодь України: структура цінностей, соціальне самопочуття та морально-психологічний стан за умов тотальної аномії / Н. Паніна // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2001. № 1. С. 5–26.
31. *Пентиліюк М. І.* Культура мови і стилістика : навч. посіб. / М. І. Пентиліюк. К., 1994.
32. Психологія особистісно-орієнтованої професійної підготовки молоді : науково-метод. посіб. / підред. В. В. Рибалки. К., Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 388 с.
33. *Рибалка В. В.* Психологія розвитку творчої особистості : навч. посіб. / В. В. Рибалка. К. : ІЗМН, 1996. 236 с.
34. *Романовський О. Г.* Можливості використання в Україні світового досвіду виявлення та підготовки керівників-лідерів / О. Г. Романовський // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. К. : Запоріжжя, 2000. С. 36.
35. *Селігей П. О.* Питоме і чуже в термінології: гармонія чи конфлікт? / П. О. Селігей // Вісник НАН України. 2007. № 9. С. 20–28.
36. *Сікорський П. І.* Кредитно-модульна технологія навчання / П. І. Сікорський. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2006. С. 52–60.
37. Соціально-психологічний словник / авт.-уклад. : В. М. Галицький, О. В. Мельник, В. В. Синявський. К., 2004. 250 с.
38. *Столяренко О. Б.* Психологія особистості. Навч. посіб. К.: ВД «Сварог», 2019. 280 с.
39. *Тарнавський Ю. А.* Практикум з Internet-технологій : метод. вказівки до викон. лаб. робіт / Ю. А.Тарнавський. К. : МАУП, 2004. 136 с.
40. *Черніченко Г. О.* Попит на освітні послуги: шляхи наближення до потреб роботодавців / Г. О.Черніченко, Л. В. Шаульська // Університетські наукові записки. 2007. № 3 (23).